

Predsjednik Crne Gore

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

U K A Z

O PROGLAŠENJU ZAKONA O KREDITNO-GARANTNOM FONDU CRNE GORE

Proglašavam **Zakon o Kreditno-garantnom fondu Crne Gore**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Osmoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 30. jula 2025. godine.

Broj: 01-009/25-1511/2

Podgorica, 01. avgust 2025.godina

PREDSJEDNIK CRNE GORE

Jakov Milatović

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Osmoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 30. jula 2025. godine, donijela je

ZAKON O KREDITNO-GARANTNOM FONDU CRNE GORE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način i postupak izdavanja garancija kreditnim institucijama, lizing društvima, faktoring društvima i mikrokreditnim finansijskim institucijama (u daljem tekstu: davaoci kredita), kao i osnivanje, djelatnost i poslovanje Kreditno-garantnog fonda Crne Gore (u daljem tekstu: Fond), u skladu sa ekonomskim politikama Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Davaoci i korisnici kredita

Član 2

Radi olakšanog pristupa dobijanja kreditnih sredstava korisnicima kredita, Fond obezbjeđuje davaocima kredita garanciju za izdavanje tih kredita, pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Davaoci kredita, u smislu ovog zakona, su kreditne institucije, lizing društva, faktoring društva i mikrokreditne finansijske institucije, kojima je Centralna banka Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) izdala dozvolu za rad u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, odnosno zakonom kojim se uređuje finansijski lizing, faktoring, otkup potraživanja, mikrokreditiranje i kreditno-garantni poslovi.

Kredit, u smislu ovog zakona, podrazumijeva kratkoročni i dugoročni kredit, kreditne linije, finansijski lizing i faktoring koji davalac kredita odobrava korisniku kredita.

Korisnici kredita, u smislu ovog zakona, su fizička lica koja obavljaju privrednu djelatnost na osnovu upisa u registar organa uprave nadležnog za određenu djelatnost, kao i preduzetnici, mikro, mala i srednja preduzeća u smislu zakona kojim se uređuje računovodstvo.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. POSTUPAK PRISTUPANJA GARANCIJAMA FONDA

Podnošenje prijave

Član 4

Davaoci kredita mogu da podnesu prijavu Fondu za pristupanje garancijama Fonda.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, davaoci kredita dostavljaju:

1) godišnje i kvartalne iskaze o finansijskoj poziciji i iskaz o ukupnom rezultatu za prethodne tri godine;

2) godišnji izvještaj o eksternoj nezavisnoj reviziji sa revizorskim mišljenjem o finansijskim iskazima i izvještaj menadžmenta za posljednje tri poslovne godine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;

3) podatke i informacije o trenutnom kreditnom portfoliju, uključujući veličinu ukupnog kreditnog portfolija u eurima i broj kredita, veličinu kreditnog portfolija za mikro, mala i srednja preduzeća u eurima i broj kredita, procenat nekvalitetnih kredita za ukupni kreditni portfolio i procenat nekvalitetnih kredita za kreditni portfolio mikro, malih i srednjih preduzeća.

Fond je dužan da u roku od 30 dana od dana prijema prijave iz stava 1 ovog člana donese odluku.

Protiv odluke Fonda iz stava 3 ovog člana može se podnijeti tužba kod nadležnog suda.

Zaključivanje ugovora o garanciji

Član 5

Ako su ispunjeni uslovi za pristup garanciji Fonda davalac kredita dužan je da u roku od 15 dana od dana prijema odluke iz člana 4 stav 3 ovog zakona zaključi ugovor o garanciji sa Fondom.

Ugovorom iz stava 1 ovog člana uređuju se odnosi između Fonda i davaoca kredita.

Ugovor iz stava 1 ovog člana sadrži: uslove za izdavanje garancije za kredit, maksimalno garantovani iznos i rok važenja garancije, postupak za obezbjeđenje kredita garancijom, plaćanje naknada Fondu za garanciju od strane davaoca kredita i način mijenjanja tih naknada, utvrđivanje garantovanog događaja i postupka isplate za garantovane događaje, uslove za ustupanje potraživanja i način naplate tog potraživanja i druge podatke neophodne za zaključivanje tog ugovora.

III. KORIŠĆENJE GARANCIJE

Zahtjev za obezbjeđenje kredita garancijom

Član 6

Davalac kredita dužan je da, u roku od pet radnih dana od dana zaključenja ugovora sa korisnikom kredita, preko upravljačkog informacionog sistema Fonda, podnese zahtjev za obezbjeđenje tog kredita garancijom.

Fond će preko upravljačkog informacionog sistema Fonda provjeriti i potvrditi ispunjavanje uslova iz člana 4 stav 2 ovog zakona.

Davaoci kredita prilikom podnošenja zahtjeva, kao i tokom čitavog trajanja garancije odgovaraju za ispunjenost sljedećih uslova, i to da:

1) je davalac kredita već odobrio i potpisao ugovor o kreditu sa korisnikom kredita;

2) kredit za koji davalac kredita traži garanciju je novi kredit, a ne već postojeći kredit i da ne predstavlja restrukturiranje ili refinansiranje prethodno postojećeg kredita;

3) kredit ne prelazi maksimalnu vrijednost glavnice iz člana 8 ovoga zakona i maksimalnu glavicu utvrđenu ugovorom o garanciji, a iznos procenta garancije ne prelazi maksimalni procenat garancija iz ovog zakona i ugovora o garanciji;

4) zbir iznosa svih kredita za istog korisnika kredita i njegova povezana lica iz člana 8 stav 4 ovog zakona ne prelazi maksimalnu vrijednost glavnice koja je utvrđena ovim zakonom;

5) kredit ispunjava uslove koji su predviđeni ugovorom o garanciji;

6) kredit se ne koristi za:

- proizvodnju i prodaju oružja i vojne opreme,
- organizovanje igara na sreću,
- proizvodnju duvana i alkoholnih pića, osim proizvodnje vina i piva,
- proizvodnju i promet proizvoda ili aktivnosti koje se smatraju nezakonitim ili štetnim po okolinu i opasnim za ljudsko zdravlje ili djelatnosti koje su zakonom ili međunarodnim konvencijama zabranjene,

- druge djelatnosti utvrđene opštim aktima Fonda, ugovorom o garanciji i ugovorima o finansiranju između Fonda i međunarodnih finansijskih institucija i međunarodnih donatora, u skladu sa međunarodnim standardima.

Izuzetno od stava 3 tačka 2 ovog člana do 30% sredstava novog kredita za koji treba da se izda garancija može se iskoristiti za otplatu već postojećeg kredita uz prethodno odobrenje Fonda.

Ako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana Fond će izdati garanciju.

Ako Fond nakon izdavanja garancije utvrdi da jedan ili više uslova iz stava 3 ovog člana nijesu ispunjeni, Fond može povući izdatu garanciju.

Naknade za garancije

Član 7

Davaoci kredita plaćaju Fondu naknadu za izdavanje garancije.

Naknade iz stava 1 ovog člana koriste se za operativne troškove Fonda, rezerve i isplate po garancijama koje se potražuju zbog nenaplaćene glavnice po garantovanim kreditima.

Iznos naknada iz stava 1 ovog člana i postupci naplate naknada utvrđuju se ugovorom o garanciji.

Davalac kredita dužan je da u roku od tri radna dana od dana obezbjeđenja garancije iz člana 6 stav 5 ovog zakona uplati Fondu naknadu za izdavanje garancije u visini utvrđenoj ugovorom o garanciji.

Davalac kredita dužan je da kvartalno Fondu uplaćuje naknadu za održavanje garancije koja je navedena u ugovoru o garanciji do prestanka važenja garancije, nastupanja garantovanog događaja ili u drugom slučaju predviđenom ugovorom o garanciji.

Iznos naknade za izdavanje garancije i kvartalne naknade obračunava se na osnovu salda garantovanog iznosa u trenutku plaćanja te naknade.

Ako korisnik kredita prijevremeno otplati kredit nakon plaćanja kvartalne naknade za garanciju, davalac kredita nema pravo da od Fonda zahtijeva povraćaj plaćenih iznosa kvartalne naknade za održavanje garancije.

Radi obezbjeđenja održivosti Fonda i smanjenja rizika, Fond može da vrši izmjene naknada za izdavanje garancije i kvartalnih naknada za održavanje garancije za garancije koje će biti izdate nakon promjene naknada.

Maksimalni iznos garancije i koeficijent multiplikacije

Član 8

Fond može davaocu kredita da izda garanciju do visine garantovanog iznosa koji predstavlja maksimalni procenat garancije neotplaćene glavnice kredita koji se pokriva garancijom, a koji iznosi najviše 50% neotplaćene glavnice kredita.

Ukupan garantovani iznos iz stava 1 ovog člana ne može da pređe 2,5% kapitala Fonda, niti može da pređe novčani iznos od 250.000,00 eura za pojedinačni kredit ili za pojedinačnog korisnika kredita i povezana lica.

Ukupan iznos neizmirenih garancija izdatih od strane Fonda svim davaocima kredita u odnosu na kapital Fonda, predstavlja koeficijent multiplikacije Fonda i isti ne može biti veći od 5.

Povezanim licima iz stava 2 ovog člana smatraju se dva ili više pravnih i/ili fizičkih lica između kojih postoji najmanje jedan od sljedećih oblika povezanosti, i to:

1) jedno lice ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima u drugom licu od najmanje 20%;

2) dva ili više lica su kontrolisana od trećeg lica, na način što treće lice, samostalno ili sa povezanim licem, u tim licima ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od 50% ili više, ili ima mogućnost ostvarivanja preovlađujućeg uticaja na odlučivanje, poslovnu politiku, odnosno strategiju rada tih lica bez obzira na visinu učešća u kapitalu;

3) dva ili više lica su članovi porodice (bračni, odnosno vanbračni supružnik, partner u životnom partnerstvu lica istog pola, djeca i druga lica koja sa tim licem žive u porodičnom domaćinstvu).

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Fond davaocu kredita može da izda garanciju do visine 80% neotplaćene glavnice kredita, ako je to opravdano radi sprječavanja negativnih posljedica nastalih usljed ozbiljnih poremećaja na tržištu, a prethodno

utvrđenih od strane Vlade i odobrenih od strane Upravnog odbora Fonda, na privremeni period i za korisnike kredita na koje je negativno uticao poremećaj tržišta.

IV. NASTANAK GARANTOVANOG DOGAĐAJA

Postupak podnošenja zahtjeva za isplatu sredstava po garanciji

Član 9

Davalac kredita može da podnese zahtjev za isplatu sredstava po osnovu garancije, ako:

- korisnik kredita nije otplatio kredit u skladu sa ugovorom o kreditu sa davaocem kredita,

- je davalac kredita pokrenuo raspoložive postupke prinudnog izvršenja i naplate u skladu sa zakonom kojim se uređuje naplata potraživanja.

Fond provjerava zahtjev iz stava 1 ovog člana, odluku davaoca kredita da kredit stavi pod garanciju i da li kredit ispunjava uslove iz ugovora o garanciji da bi bio obezbijeđen garancijom.

Ako je zahtjev iz stava 1 ovog člana potpun i uredan Fond donosi rješenje o isplati sredstava u roku od deset radnih dana od dana prijema zahtjeva.

Ako zahtjev iz stava 1 ovog člana nije potpun i uredan Fond će u roku od pet dana od dana prijema tog zahtjeva, zahtjevati od podnosioca zahtjeva da nedostatke otkloni i odrediti mu rok u kojem je dužan da to učini.

Ako podnosilac zahtjeva otkloni nedostatke u određenom roku smatraće se da je zahtjev bio uredan od njegovog podnošenja.

Ako podnosilac zahtjeva ne otkloni nedostatke u određenom roku Fond će u roku od sedam dana od dana isteka roka iz stava 4 ovog člana rješenjem odbiti zahtjev.

Fond donosi rješenje o odbijanju zahtjeva za isplatu sredstava po osnovu garancije, ako utvrdi da:

- 1) je davalac kredita postupao, odnosno postupa suprotno ovom zakonu, odnosno ugovoru o garanciji;

- 2) davalac kredita nije prethodno pokrenuo sve predviđene postupke prinudnog izvršenja i naplate i iskoristio sva raspoloživa sredstva obezbjeđenja koja su primjenjiva na konkretan kredit;

- 3) Fond nije unaprijed odobrio restrukturiranje, reprogram ili dogovoreno izmirenje kredita;

- 4) je davalac kredita pogrešno predstavio ispunjenost uslova za odobrenje kredita iz člana 6 stav 3 ovog zakona;

- 5) kredit stavljen pod garanciju nije ispunjavao uslove za garanciju utvrđene ovim zakonom, odnosno ugovorom o garanciji.

Fond je dužan da, u roku od deset radnih dana od dana donošenja rješenja o isplati sredstava, isplati iznos koji je odobren ugovorom o garanciji.

Pravo na prigovor

Član 10

Davalac kredita može da izjavi prigovor Fondu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja iz člana 9 st. 3 i 5 ovog zakona.

Fond je dužan da odluči po prigovoru iz stava 1 ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema prigovora.

Protiv rješenja kojim je Fond odlučio po prigovoru iz stava 1 ovog člana može se podnijeti tužba kod nadležnog suda.

Naknadna naplata potraživanja

Član 11

Nakon isplate sredstava Fonda davaocu kredita po zahtjevu iz člana 9 st. 3 i 5 ovog zakona, davalac kredita će nastaviti sa postupcima naplate potraživanja po osnovu kredita.

Davalac kredita dužan je da u roku od sedam dana od dana naplate potraživanja prenese naknadno naplaćena potraživanja Fondu srazmjerno procentu garancije, u skladu sa ugovorom o garanciji.

V. KREDITNO-GARANTNI FOND CRNE GORE

Osnivanje i pravni oblik organizovanja Fonda

Član 12

Fond je nezavisno i neprofitno pravno lice koje osniva Vlada na neodređeno vrijeme.

Naziv Fonda je: „Kreditno-garantni fond Crne Gore“.

Naziv Fonda na engleskom jeziku je: „Montenegro Credit Guarantee Fund“.

Sjedište Fonda je u Podgorici.

Fond se ne upisuje u Centralni registar privrednih subjekata.

Djelatnosti Fonda

Član 13

Djelatnost Fonda je:

- 1) izdavanje garancija davaocima kredita za kredite korisnika kredita;
- 2) investiranje sredstava u depozite i obveznice i druge investicione instrumente na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu.

Početni kapital

Član 14

Početni kapital Fonda koji obezbjeđuje Vlada iznosi 10.600.000,00 eura od čega će se 600.000,00 eura koristiti za početne troškove i operativne rashode Fonda.

Kapital

Član 15

Kapital Fonda sastoji se od:

- 1) početnog kapitala;
- 2) neopozivih donacija ili grantova datih Fondu;
- 3) neraspoređenog viška iz prethodnih godina; i
- 4) drugih izvora sredstava propisanih Statutom Fonda.

Kapital Fonda je isključiva trajna imovina Fonda.

Prihodi dobijeni od kapitala Fonda biće vlasništvo Fonda i koristiće se od strane Fonda za njegove namjene i neće se distribuirati izvan Fonda.

Minimalni kapital

Član 16

Minimalni kapital Fonda iznosi 5.000.000,00 eura.

Fond će pratiti svoj portfolio izdatih garancija i učinka svog portfolija, radi održavanja kvaliteta portfolija, održavanja koeficijenta multiplikacije u propisanim granicama i postizanja svoje održivosti.

U slučaju da postoji rizik da kapital padne ispod minimalnog kapitala ili da bude ugrožena likvidnost Fonda ili ako koeficijent multiplikacije bude preko 5, Izvršni direktor Fonda dužan je da:

- 1) smanji limite za izdavanje garancija; i/ili
- 2) poveća naknade za izdavanje garancija davaocima kredita sa rastućim udjelom nekvalitetnih kredita; i/ili
- 3) u slučaju umanjjenja minimalnog kapitala, prestane da izdaje nove garancije sve dok koeficijent multiplikacije ne bude manji od 5; i/ili
- 4) prikupi dodatni kapital.

Investiciona politika Fonda

Član 17

Fond može ulagati svoj kapital i rezerve u:

- 1) hartije od vrijednosti koje je izdala Crna Gora, država članica Evropske unije ili za koje garantuje Crna Gora ili država članica Evropske unije;
- 2) hartije od vrijednosti koje je izdala kreditna institucija, finansijska institucija, odnosno država koja nije navedena u tački 1 ovog stava, koji su investicioni razred sa S&P/Fitch rejtingom A, AA ili AAA, ili Moody's rejtingom A, Aa ili Aaa;
- 3) depozite u stranim centralnim bankama i stranim kreditnim institucijama sa S&P/Fitch rejtingom A, AA ili AAA, ili Moody's rejtingom A, Aa ili Aaa;

4) depozite ili instrumente u Centralnoj banci ili kreditnim institucijama licenciranim od strane Centralne banke za prijem depozita;

5) drugu imovinu koju odobri Ministarstvo finansija i Upravni odbor.

Bliži uslovi i način ulaganja sredstava propisuju se Statutom Fonda i politikom ulaganja.

Odgovornost

Član 18

Fond za svoje obaveze odgovara svojom imovinom.

Organi Fonda

Član 19

Organi Fonda su Upravni odbor i Izvršni direktor.

Upravni odbor

Član 20

Upravni odbor imenuje i razrješava Vlada na period od četiri godine.

Isto lice može biti izabrano za člana Upravnog odbora najviše dva puta.

Upravni odbor čini pet članova, i to:

- 1) predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije;
- 2) predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove finansija;
- 3) tri nezavisna člana koji se biraju putem javnog poziva.

Predstavnike iz stava 3 tač. 1 i 2 ovog člana predlaže starješina organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije i organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Javni poziv za izbor nezavisnih članova Upravnog odbora raspisuje Fond, izuzev prvog Javnog poziva koga raspisuje Vlada.

Prilikom raspisivanja javnog poziva za izbor nezavisnih članova Vlada i donatori će obrazovati komisiju za izbor nezavisnih članova (u daljem tekstu: Komisija).

Komisiju čine predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije, koji je i predsjedavajući Komisije, predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove finansija i tri predstavnika iz reda međunarodnih institucija, odnosno donatora koje su obezbijedile grantove kapitala Fondu ili iz reda međunarodnih institucija, odnosno donatora koje su finansijski podržale osnivanje i razvoj Fonda.

Komisija razmatra uslove za izbor kandidata i dostavlja ih Fondu u roku od 60 dana od dana raspisivanja javnog poziva.

Fond će Komisiji dostaviti spisak kandidata koji ispunjavaju uslove za izbor članova Upravnog odbora.

Komisija će nakon provjere ispunjenosti uslova iz člana 22 ovog zakona, odabrati tri najbolja kandidata za izbor nezavisnih članova Upravnog odbora.

Članove Upravnog odbora iz stava 10 ovog člana imenuje Vlada.

Uslovi za imenovanje članova Upravnog odbora

Član 21

Član Upravnog odbora iz člana 20 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona može da bude lice koje pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu, ispunjava i posebne uslove i to da ima:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) najmanje pet godina radnog iskustva u nivou tražene kvalifikacije obrazovanja u oblasti ekonomije, odnosno finansija.

Uslovi za imenovanje nezavisnih članova Upravnog odbora

Član 22

Nezavisni član Upravnog odbora može da bude lice koje pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu, ispunjava i posebne uslove, i to da ima:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja;
- 2) najmanje dvije godine iskustva na rukovodećim pozicijama i najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima koji odgovaraju poslovima Fonda, i to:
 - jedan član iz oblasti bankarstva ili finansija;
 - jedan član iz oblasti računovodstva ili revizije; i
 - jedan član iz oblasti privrednog ili poslovnog prava.

Član Upravnog odbora ne može biti lice:

- 1) u odnosu na čiju imovinu je sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu ili je bio vlasnik značajnog učešća ili rukovodilac u društvu nad kojim je u posljednjih pet godina otvoren stečajni postupak;
- 2) koje je zaposleni ili član upravnog ili nadzornog odbora davaoca kredita;
- 3) koje je bilo na višim rukovodnim pozicijama kod davaoca kredita ili u drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim pravim licem pokrenut stečajni postupak;
- 4) kome je pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena mjera bezbjednosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- 5) protiv koga je pokrenut krivični postupak po službenoj dužnosti;
- 6) koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Upravnog odbora;
- 7) kome je izrečena mjera nadležnog regulatornog organa zbog nepostupanja u skladu sa zakonom;
- 8) koje ima značajno učešće u davaocu kredita ili društvu povezanom sa davaocem kredita ili kroz zajedničko djelovanje;
- 9) koje je u posljednjih 12 mjeseci bilo na poziciji ili radnom mjestu koji u skladu sa važećim propisima ispunjavaju uslove da se to lice smatra javnim funkcionerom ili istaknutim članom političke partije koja djeluje u Crnoj Gori;
- 10) koje je zasnovalo radni odnos u državnom organu, u skladu sa zakonom kojim se uređuju državni službenici i namještenici, odnosno koje je zasnovalo radni odnos u organu lokalne samouprave, stručnoj službi i posebnoj službi u skladu sa zakonom kojim se uređuje lokalna samouprava.

Uslov iz stava 2 tač. 9 i 10 ovog člana ne odnosi se na članove Upravnog odbora iz reda predstavnika organa državne uprave nadležnog za poslove ekonomije i predstavnika organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Nadležnost Upravnog odbora

Član 23

Upravni odbor:

- 1) imenuje Izvršnog direktora Fonda;
- 2) uspostavlja sistem za upravljanje rizicima u skladu sa članom 30 ovog zakona;
- 3) zahtijeva nove grantove kapitala od međunarodnih finansijskih institucija i donatora, i po potrebi, pribavlja saglasnost Vlade za nove grantove kapitala;
- 4) utvrđuje strukturu i sastav zaposlenih Fonda i politike naknada i zarada zaposlenih i Izvršnog direktora na osnovu poslovnog plana;
- 5) odlučuje o prijavi davalaca kredita za pristupanje garancijama Fonda;
- 6) usvaja tekst nacrtu ugovora o garanciji, kao i izmjene tog ugovora;
- 7) daje ovlašćenje Izvršnom direktoru da zaključi i sprovodi zaključene ugovore o garancijama odobrene od strane Upravnog odbora, u skladu sa članom 28 stav 1 tačka 6 ovog zakona;
- 8) odlučuje o sticanju, držanju i raspolaganju imovinom Fonda;
- 9) usvaja politike, procedure, pravila, naloge i smjernice za upravljanje i rad Fonda;
- 10) usvaja i vrši izmjene statuta i drugih opštih akata Fonda;
- 11) usvaja poslovnik o radu Upravnog odbora;
- 12) usvaja poslovni i finansijski plan, godišnji budžet, investicionu politiku i kreditne izvještaje Fonda;
- 13) daje preporuke za izmjenu ovog zakona na osnovu iskustva u radu i njegovoj primjeni;
- 14) imenuje eksterne revizore Fonda;
- 15) odobrava odluku o uzimanju zajmova;
- 16) odlučuje po prigovoru na rješenje iz člana 9 st. 3 i 5 ovog zakona;
- 17) odobrava ulazak u aranžmane osiguranja ili regarancije, odnosno su-garancije;
- 18) donosi statut, poslovnik o radu /ili druga opšta akta kojim se uređuje postupak i način izdavanja garancije, na osnovu kojeg se zaključuje ugovor o garanciji, u skladu sa zakonom kojim se uređuje kontrola državne pomoći;
- 19) bliže utvrđuje proceduru i uslove za prijavu davaoca kredita Fondu u skladu sa članom 5 ovog zakona;
- 20) obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom, Statutom i/ili opštim aktima Fonda.

Razrješenje Upravnog odbora

Član 24

Član Upravnog odbora razrješava se dužnosti, ako:

1) je nepodoban ili postao nepodoban da obavlja funkciju u Upravnom odboru, u smislu člana 22 stav 3 ovog zakona;

2) je bez opravdanja odsustvovao sa tri uzastopne sjednice Upravnog odbora;

3) postupa suprotno statutu i zakonu;

4) na lični zahtjev.

Član Upravnog odbora razrješava se dužnosti i u slučaju ako je učestvovao u djelatnostima koje nijesu u skladu sa standardima integriteta utvrđenim Poslovnikom o radu Upravnog odbora.

Odluku o razrješenju člana Upravnog odbora donosi Vlada.

Vlada može razriješiti Upravni odbor ako:

1) se ukupni kapital Fonda smanjio za više od 20%;

2) Fond nakon prve tri godine rada ne bude u mogućnosti da pokrije svoje troškove poslovanja i zahtjeve za isplatu garancija sopstvenim prihodima;

3) koeficijent multiplikacije prelazi maksimalno dozvoljeni koeficijent iz člana 8 stav 3 ovog zakona.

U slučaju razrješenja Upravnog odbora, Vlada će imenovati nove članove Upravnog odbora u skladu sa članom 20 ovog zakona.

Za svoj rad član Upravnog odbora odgovoran je Vladi.

Članu Upravnog odbora prestaje funkcija prije isteka vremena na koje je imenovan ostavkom ili razrješenjem.

Član Upravnog odbora podnosi pisanu ostavku 60 dana prije podnošenja ostavke predsjedniku Upravnog odbora.

Predsjedavajući Upravnog odbora podnosi pisanu ostavku 60 dana prije podnošenja ostavke organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije.

U slučaju iz stava 8 ovog člana Vlada imenuje novog člana Upravnog odbora u skladu sa članom 20 ovog zakona.

Odbor za rizike i Revizorski odbor

Član 25

Upravni odbor imenuje Odbor za rizike i Revizorski odbor koji odgovaraju Upravnom odboru.

Odbori iz stava 1 ovog člana sastaju se kvartalno, a po potrebi i češće.

Odbori iz stava 1 ovog člana imaju po tri člana.

Dva od tri člana odbora iz stava 1 ovog člana su članovi Upravnog odbora koji se biraju većinom glasova članova Upravnog odbora.

Jedan član odbora iz stava 1 ovog člana će biti nezavisan od Upravnog odbora i Fonda i mora posjedovati stručnost u obavljanju poslova koji se odnose na upravljanje rizicima ako je u Odboru za rizike, odnosno u računovodstvu i reviziji, ako je u Revizorskom odboru.

Kandidati za nezavisnog člana moraju posjedovati pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu i posebne uslove, i to:

1) VII1 nivo klasifikacije obrazovanja;

2) najmanje pet godina radnog iskustva u nivou tražene kvalifikacije obrazovanja u oblasti revizije ili računovodstva.

Izvršni direktor Fonda

Član 26

Izvršnog direktora imenuje Upravni odbor na period od pet godina, a isto lice može biti direktor najviše dva puta.

Kandidati za izvršnog direktora biraju se putem javnog poziva.

Javni poziv za izbor Izvršnog direktora raspisuje Fond, izuzev prvog Javnog poziva koga raspisuje Upravni odbor.

Upravni odbor većinom glasova odlučuje o izboru Izvršnog direktora u skladu sa članom 27 ovog zakona.

Uslovi za imenovanje Izvršnog direktora

Član 27

Izvršni direktor može biti lice koje pored opštih uslova u skladu sa opštim propisima o radu, ispunjava i sljedeće posebne uslove, i to da ima najmanje:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja u oblasti finansija ili bankarstva, i
- 2) deset godina radnog iskustva na poslovima u oblasti finansija i bankarstva, od čega najmanje tri godine na rukovodnoj poziciji u tim oblastima.

Izvršni direktor Fonda ne može biti lice:

1) trenutno zaposleno kod davaoca kredita, koje je član organa upravljanja i/ili stalnih organa davaoca kredita ili konsultant davaoca kredita, ili je bio angažovan po tom osnovu u prethodnih 12 mjeseci;

2) u odnosu na čiju imovinu je sprovedeno izvršenje u značajnijem obimu ili je bio vlasnik značajnog učešća ili rukovodilac u društvu nad kojim je u posljednjih pet godina otvoren stečajni postupak;

3) koje je bilo na višim rukovodnim pozicijama kod davaoca kredita ili drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim pravnim licem pokrenut stečajni postupak;

4) kome je pravosnažnom odlukom nadležnog suda izrečena mjera bezbjednosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;

5) protiv koga je pokrenut krivični postupak po službenoj dužnosti;

6) koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije Izvršnog direktora;

7) kome je izrečena mjera nadležnog regulatornog organa zbog nepostupanja u skladu sa propisima kojima se uređuju bankarske i finansijske ili djelatnosti osiguranja ili djelatnosti u vezi sa hartijama od vrijednosti;

8) koje ima značajno učešće u davaocu kredita ili društvu povezanom sa davaocem kredita ili kroz zajedničko djelovanje;

9) koje je bračni, odnosno vanbračni supružnik, partner u životnom partnerstvu lica istog pola, ili srodnik po pravoj ili pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva člana Upravnog odbora.

Nadležnost Izvršnog direktora

Član 28

Izvršni direktor:

- 1) predstavlja i rukovodi poslovima Fonda i sprovodi politike Upravnog odbora;
- 2) daje preporuke Upravnom odboru u vezi sa unapređenjem poslovanja Fonda i usaglašenosti poslovanja sa ovim zakonom i drugim važećim propisima;
- 3) priprema i predlaže poslovni i finansijski plan, kao i visinu naknada za davanje kredita i dostavlja godišnji finansijski izvještaj na usvajanje;
- 4) priprema i dostavlja na usvajanje predlog investicione politike Fonda;
- 5) dostavlja na usvajanje izvještaj o poslovanju Fonda;
- 6) zaključuje i sprovodi ugovore o garancijama;
- 7) odlučuje po podnijetom zahtjevu za isplatu i odobrava isplatu sredstava po osnovu garancije koju Fond vrši, ako nastane garantovani događaj;
- 8) podnosi predlog radnji, pravila, politika, procedura, naredbi, naloga i smjernica na usvajanje Upravnom odboru;
- 9) angažuje zaposlene u skladu sa ovim zakonom i utvrđenim politikama naknada i zarada zaposlenih;
- 10) vrši pregled aktivnosti Fonda sa stanovišta procjene rizika, utvrđujući koji rizici su prihvatljivi i koji osiguravaju da su preduzeti odgovarajući koraci za umanjeње rizika, u skladu sa odredbama ovog zakona, statuta i drugih akata Fonda;
- 11) predlaže Upravnom odboru uspostavljanje sistema za upravljanje rizicima u skladu sa članom 31 ovog zakona;
- 12) predlaže Upravnom odboru strukturu i sastav zaposlenih Fonda i politike naknada i zarada zaposlenih i Izvršnog direktora, na osnovu poslovnog plana;
- 13) predlaže Upravnom odboru tekst nacrtu ugovora o garanciji, kao i izmjene tog ugovora;
- 14) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom, statutom i drugim aktima Fonda.

Razrješenje Izvršnog direktora

Član 29

Izvršni direktor može biti razriješen većinom glasova članova Upravnog odbora:

- 1) ako se ukupni kapital Fonda smanji za više od 20%;
- 2) ako je nanio materijalnu, odnosno nematerijalnu štetu Fondu;
- 3) ako ne postupa po nalogima Upravnog odbora;
- 4) ako je pravosnažno osuđen na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci ili je pravosnažno osuđen za krivična djela koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije Izvršnog direktora;
- 5) na lični zahtjev;
- 6) ako postupa suprotno statutu, ugovoru o radu i zakonu.

Prava, obaveze i pravne zaštite zaposlenih u Fondu

Član 30

Odredbe zakona kojim se uređuju zarade u javnom sektoru ne primjenjuju se na nezavisne članove Upravnog odbora, Izvršnog direktora i na zaposlene u Fondu.

Članovi Upravnog odbora, Izvršni direktor i zaposleni u Fondu, u sprovođenju zakonom utvrđenih ovlašćenja, ne mogu odgovarati za štetu koja bi mogla nastati prilikom obavljanja njihovih dužnosti u skladu sa zakonom, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili namjerno ili grubom nepažnjom.

Na prava, obaveze i odgovornosti nezavisnih članova Upravnog odbora, Izvršnog direktora i zaposlenih u Fondu primjenjuju se opšti propisi o radu.

Sistem upravljanja rizicima i sistem interne kontrole

Član 31

Radi efikasnosti i djelotvornosti poslovanja, kao i procjene kontrole rizika prilikom obavljanja djelatnosti, Upravni odbor dužan je da uspostavi sistem upravljanja rizicima i sistem interne kontrole.

Sistem upravljanja rizicima obuhvata procedure za:

- 1) identifikaciju, mjerenje nivoa i procjenu rizika;
- 2) upravljanje rizikom;
- 3) procjenu i kontrolisanje rizika povezanih sa garantovanim kreditima; i
- 4) izvještavanje u skladu sa članom 33 ovog zakona.

Sistem interne kontrole uspostavlja se radi:

- 1) obezbjeđivanja kontinuirane procjene i adekvatnog funkcionisanja sistema interne kontrole;
- 2) uspostavljanja i razvijanja procedura za identifikaciju, procjenu, kontrolu i ograničavanje većih rizika u poslovanju;
- 3) utvrđivanja efikasne organizacione strukture Fonda;
- 4) definisanja ovlašćenja i odgovornosti na svim nivoima;
- 5) uspostavljanja efikasnog informacionog sistema koji će biti u funkciji sistema interne kontrole;
- 6) postavljanja smjernica za stalni nadzor i periodičnu kontrolu djelotvornosti, razvoja i unapređenja sistema interne kontrole.

Sistem interne kontrole prvenstveno obuhvata kontrolu upravljanja i kontrolu računovodstva.

Kontrola upravljanja obuhvata:

- 1) uspostavljanje, praćenje i razvoj organizacione strukture Fonda, uključujući pojedinačne obaveze i ovlašćenja;
- 2) nadzor nad procedurama i evidencijama u vezi sa donošenjem odluka o poslovnim transakcijama na svim nivoima upravljanja.

Kontrola računovodstva obuhvata, naročito, kontrolu usklađenosti sa planovima, politikama i procedurama koje obezbjeđuju:

- 1) izvršenje svih poslovnih transakcija u skladu sa odlukama Upravnog odbora i Izvršnog direktora;

2) blagovremeno i tačno knjigovodstveno evidentiranje poslovnih transakcija koje omogućava izradu finansijskih izvještaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Fond je dužan da rizike kojima je izložen u svom poslovanju svodi na najmanju mjeru, rukovodeći se principima sigurnosti, solventnosti, likvidnosti, disperzije rizika i očuvanja realne vrijednosti kapitala.

Minimalne standarde za upravljanje rizicima iz stava 1 ovog člana propisuje Centralna banka.

Finansijsko izvještavanje

Član 32

Finansijska godina Fonda je kalendarska godina.

Finansijski iskazi Fonda vode se i pripremaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Upravni odbor dužan je da finansijske iskaze objavi na internet stranici Fonda, u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Upravni odbor kvartalne finansijske iskaze, kvartalne izvještaje o kreditnom portfoliju, godišnje finansijske iskaze i izvještaj o godišnjoj eksternoj reviziji dostavlja Vladi na upoznavanje i Centralnoj banci.

Izvještavanje Centralnoj banci

Član 33

Fond je dužan da, na zahtjev Centralne banke pored izvještaja iz člana 32 stav 4 ovog zakona, dostavi dodatne izvještaje i podatke od značaja za vršenje kontrole Fonda u skladu sa ovim zakonom.

Centralna banka može propisati vrstu, formu i sadržaj izvještaja i podataka iz stava 1 ovog člana i rokove za njihovo dostavljanje Centralnoj banci.

Eksterna revizija Fonda

Član 34

Fond je dužan da obezbijedi eksternu reviziju godišnjih finansijskih iskaza i konsolidovanih finansijskih iskaza u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Izvršni direktor dužan je da u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija, pripremi i Vladi, organu državne uprave za poslove ekonomije, Upravnom odboru i Centralnoj banci dostavi:

- 1) godišnji finansijski izvještaj i konsolidovani finansijski izvještaj;
- 2) izvještaj menadžmenta o reviziji godišnjih finansijskih iskaza i konsolidovanih finansijskih iskaza.

Finansijske iskaze Fonda će revidirati nezavisni eksterni revizor sa Registrovane liste zakonskih revizora i društava za reviziju, a koga će imenovati Upravni odbor.

Isti eksterni revizor ili društvo za reviziju ne može biti angažovano duže od pet godina za redom.

Fond će objaviti godišnji izvještaj o eksternoj reviziji na svojoj internet stranici.

Fond će dostaviti izvještaj o eksternoj reviziji sa mišljenjem revizora Vladi, organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije Centralnoj banci i međunarodnim finansijskim institucijama ili donatorima koji su obezbijedili kapitalne grantove za Fond, u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Dostavljanje izvještaja Fonda i saradnja

Član 35

Fond će, po potrebi da zaključi memorandum o saradnji i vrši razmjenu informacija sa institucijama značajnim za njegovo poslovanje.

Davaoci kredita dužni su da obezbijede sve potrebne informacije koje Fond zahtijeva u ugovoru o garanciji i odgovorni su za tačnost i potpunost datih informacija.

Fond je dužan da dostavi Vladi, organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije, Centralnoj banci i međunarodnim finansijskim institucijama i donatorima koji su obezbijedili kapitalne grantove za Fond sljedeće informacije:

- 1) izvještaj o eksternoj reviziji i mišljenje revizora iz člana 34 stav 6 ovog zakona;
- 2) kvartalne finansijske iskaze;
- 3) godišnji izvještaj o poslovanju do 15. maja tekuće za prethodnu godinu;
- 4) kvartalni i godišnji zbirni izvještaj o garantnom portfelju najkasnije 30 dana od dana završetka kvartala, za prethodni kvartal.

VI. KONTROLA FONDA

Kontrola upravljanja rizicima i funkcionisanja sistema internih kontrola

Član 36

Kontrolu upravljanja rizicima i funkcionisanja sistema internih kontrola Fonda vrši Centralna banka.

Kontrolu iz stava 1 ovog člana Centralna banka vrši:

1) posrednom kontrolom koja obuhvata analizu izvještaja, informacija i drugih podataka koje Fond dostavlja u skladu sa ovim zakonom ili sa kojima raspolaže Centralna banka;

2) neposrednom kontrolom koja obuhvata pregled poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije kod Fonda.

Kontrolu iz stava 1 ovog člana vrše lica koje Centralna banka ovlasti za vršenje tih poslova.

Centralna banka dužna je da obavijesti Fond o planiranoj neposrednoj kontroli, deset radnih dana prije početka kontrole.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, ako iz izvještaja i informacija koje posjeduje Centralna banka proizilazi da postoje nepravilnosti koje mogu biti od značaja za sigurnost i stabilnost poslovanja Fonda neposredna kontrola može početi i bez prethodne najave.

Fond je dužan da ovlašćenim licima Centralne banke omogući nesmetano vršenje neposredne kontrole i obezbijedi odgovarajuće uslove za obavljanje te kontrole.

Neposredna kontrola

Član 37

Fond je dužan da na zahtjev Centralne banke ovlašćenom licu:

1) omogućiti da obavi neposrednu kontrolu u sjedištu Fonda i na drugim mjestima na kojima Fond obavlja poslove u vezi sa kojima se sprovodi kontrola,

2) omogućiti kontrolu i učini dostupnim poslovne knjige, drugu poslovnu dokumentaciju i administrativne ili poslovne evidencije i elektronske zapise i kontrolu informacione tehnologije i drugih pratećih tehnologija, u obimu potrebnom za obavljanje kontrole,

3) učini dostupnim elektronske zapise, kopije poslovnih knjiga, druge poslovne dokumentacije i administrativne ili poslovne evidencije, u pisanoj formi ili u formi elektronskog zapisa na mediju, kao i da obezbijedi odgovarajući pristup sistemu za upravljanje bazama podataka koje koristi.

Izveštaj o kontroli

Član 38

O izvršenoj kontroli Fonda sačinjava se izveštaj.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se posrednom kontrolom ne utvrde nepravilnosti u poslovanju koje zahtijevaju izricanje mjera prema Fondu, ne sačinjava se izveštaj.

Fond može da dostavi Centralnoj banci primjedbe na izveštaj u roku od osam radnih dana od dana prijema tog izveštaja.

Centralna banka može neposredno da provjeri navode Fonda date u primjedbama na izveštaj o kontroli i ako ih ocijeni opravdanim, sačini dopunu izveštaja na koji Fond može da dostavi primjedbe, u roku od tri radna dana od dana prijema tih primjedbi.

Centralna banka, u roku od osam radnih dana od dana prijema primjedbi na izveštaj, odnosno dopune izveštaja o izvršenoj kontroli, u pisanom obliku obavještava Fond o njihovom prihvatanju, odnosno neprihvatanju.

Izveštaj o kontroli ima povjerljiv karakter i ne može se objavljivati bez saglasnosti Centralne banke.

Mjere u slučaju nepravilnosti

Član 39

Ako se utvrde nepravilnosti u poslovanju Fonda, Centralna banka može Fondu izreći pisano upozorenje i odrediti rok za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Nepravilnostima u poslovanju Fonda, u smislu stava 1 ovog člana smatraju se:

1) postupanje koje nije u skladu sa propisom iz člana 31 stav 8 ovog zakona ili drugog propisa Centralne banke donijetog u skladu sa ovim zakonom;

2) netačno i neblagovremeno dostavljanje izveštaja Centralnoj banci.

Ako Fond u roku utvrđenom upozorenjem iz stava 1 ovog člana ne otkloni utvrđene nepravilnosti, Centralna banka o tome dostavlja izveštaj organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije, sa ocjenom uticaja utvrđenih nepravilnosti na sigurnost i stabilnost poslovanja Fonda.

VII. NADZOR

Nadzor nad radom Fonda

Član 40

Nadzor nad radom Fonda vrši organ državne uprave nadležan za poslove ekonomije.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNA ODREDBA

Početak rada Fonda

Član 41

Vlada i donatori će obrazovati Komisiju za izbor nezavisnih članova Upravnog odbora u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Fond počinje sa radom imenovanjem članova Upravnog odbora, koji će se imenovati najkasnije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Upravni odbor će donijeti Statut Fonda najkasnije u roku od 30 dana od održavanja prve sjednice Upravnog odbora.

Upravni odbor će imenovati Izvršnog direktora najkasnije u roku od 90 dana od održavanja prve sjednice Upravnog odbora.

Upravljački informacijski sistem iz člana 6 stav 1 ovog zakona biće uspostavljen u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rokovi za obezbjeđivanje kapitala Fonda

Član 42

Početni kapital Fonda u iznosu od 5.600.000,00 eura, obezbijediće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a preostalih 5.000.000,00 eura obezbijediće se do 31. marta 2026. godine.

Rokovi za donošenje propisa

Član 43

Akt iz člana 31 stav 8 ovog zakona donijeće se u roku od 180 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 44

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 09-1/25-5/4
EPA 528 XXVIII
Podgorica, 30. jul 2025. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 28. SAZIVA

PREDSJEDNIK

Andrija Mandić